

Zdravko Kurnik (1937. – 2010.)

U nedjelju uvečer, 25. srpnja 2010., u Zagrebu je iznenada preminuo dr. Zdravko Kurnik, umirovljeni profesor Matematičkog odjela PMF-a u Zagrebu. Sahranjen je na groblju Miroševac 28. srpnja 2010.

Dr. Zdravko Kurnik rođen je u Travniku 1937. godine. Pučku školu i niže razrede gimnazije polazio je u Bosanskom Brodu, a maturirao je na IV. gimnaziji u Zagrebu. U Zagrebu je i diplomirao, potom magistrirao te 1989. obranio doktorsku disertaciju pod naslovom *Granične vrijednosti za krivulje u euklidskim i neeuklidskim prostorima*.

Tri godine radio je kao profesor matematike i fizike na zagrebačkoj Petoj gimnaziji odakle 1963. prelazi na Geometrijski zavod Matematičkog odjela PMF-a gdje je 2002. dočekao i mirovinu. Prof. Kurnik bio je u braku sa Štefanom, uglednom gimnazijskom profesoricom matematike. Od njihovih triju kćeri, Mirele, Željke i Irene, prve su dvije pošle stopa-

ma roditelja i obje su danas afirmirane profesorice matematike dok je najmlađa, Irena, završila studij dizajna na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu.

Znanstveno područje kojim se dr. Kurnik bavio bila je geometrija, posebice Riemannova, zatim i konstruktivna, nacrtna i diferencijalna geometrija te euklidski i neeuklidski prostori. Objavio je jedanaest znanstvenih radova te sudjelovao u znanstvenim projektima *Diferencijalna i projekтивna geometrija*, *Metodika nastave matematike*, *Algebarske strukture u geometriji te Metodički standardi za nastavu matematike*. Izvodio je nastavu geometrijskih kolegija *Konstruktivna geometrija*, *Nacrtna geometrija*,

Euklidski prostori i dr. Osobito valja istaknuti njegovu ulogu u kreiranju i razvoju pedagoških i metodičkih kolegija na Matematičkom odjelu. Od 1994. do 2002. bio je voditelj Katedre za metodiku matematike i računarstva. Pod vodstvom dr. Kurnika izrađena su 84 diplomatska rada, od kojih je 27 bilo iz metodike nastave matematike.

Dobitnik je najuglednije državne Nagrade "Ivan Filipović" za životno djelo u području znanstvenog i stručnog rada.

Radni vijek dr. Zdravka Kurnika, uz znanstveni rad, obilježen je djelovanjem na području nastave matematike u osnovnoj i srednjoj školi. Posebice valja istaknuti njegovu pionirsku ulogu u razvoju *Metodike nastave matematike* i to ne samo kao studijskog kolegija već i šire, kao šireg sustava prožimanja teorije i prakse utemeljenog na suvremenim znanstvenim spoznajama i dostignućima u području učenja i obrazovanja. Bio je ustrajan borac za dostojno mjesto *Metodike nastave matematike* na nastavničkim studijima u Hrvatskoj, premda je u toj borbi nerijetko bio usamljen i nije uvijek nailazio na razumijevanje.

Nezahvalna je i gotovo neprovediva zadaća navesti sve što je dr. Zdravko Kurnik učinio za nastavu i popularizaciju matematike u Hrvatskoj. Održao je nebrojena predavanja na seminarima za stručno usavršavanje nastavnika osnovnih i srednjih škola, na skupovima nastavnika-mentora pri održavanju raznih natjecanja, na stručno-pedagoškim večerima HMD-a te u ograncima HMD-a. Uveo je radionice kao praksu na svim okupljanjima i skupovima nastavnika matematike. Bio je član Povjerenstva za stručne ispite. Sudjelovao je pri izradi svih programa za nastavu matematike u posljednjih nekoliko desetljeća. Bio je neumoran i uporan u nastojanjima da unaprijedi nastavu matematike u Hrvatskoj, kako bi bila što kvalitetnija i suvremenija.

Posebna je priča uloga dr. Zdravka Kurnika u matematičkim natjecanjima učenika osnovnih i srednjih škola. Dugi niz godina bio je i predsjednik Državnog povjerenstva, a pet je godina bio predsjednik i Savezne komisije za matematička natjecanja u bivšoj državi. Uveo je praksu održavanja seminara za nastavnike-mentore učenika na državnim

natjecanjima te pokrenuo i uređivao Bilten koji je sadržavao predavanja s tih seminara.

Dr. Kurnik je ispisao tisuće stranica tekstova iz *Metodike nastave matematike*. Samo ih je u Miš-u, u 55 članaka pod rubrikom *Iz rječnika metodike*, više od 300. Bio je član uredništava svih matematičkih časopisa koji su izlazili ili izlaze u Hrvatskoj. Odlazak u mirovinu omogućio mu je dovršenje započetih rukopisa pa je u posljednjih nekoliko godina izašlo više njegovih vrijednih knjiga. Tako su mu u izdanju *Elementa* objavljene knjige *Znanstveni okviri nastave matematike* i *Posebne metode rješavanja matematičkih zadataka*, a HMD je tiskao njegove knjige *Nejednakosti*, *Diofantske jednadžbe*, *13 metodičkih radionica*, *Zadaci s više načina rješavanja*.

Zamjetno je zalaganje dr. Kurnika i u popularizaciji matematičke znanosti. U *Matematičko-fizičkom listu* za učenike srednjih škola imao je stalnu rubriku *Zabavna matematika*, a u *Matki*, časopisu za osnovnoškolce, vodio je rubriku *Enigmatika*. Iza Profesora Pitagore u *Kvizorami* skrivao se dr. Zdravko Kurnik. U izdanju *Elementa* nedavno je izašla njegova knjiga *Zabavna matematika*. U jednom od najpopularnijih TV-kvizova *Brojke i slova* godinama je *brinuo o brojkama*.

Profesionalni izbor dr. Zdravka Kurnika bila je matematika, ali područje njegova interesa bilo je znatno šire. Uz već spomenutu enigmatiku vezana je knjižica *Rječnik anagrama* (Element 2008.), kojoj je jedan od autora. U tri knjižice: *Na oštrici riječi* (Genesis 2005.), *Otkucaji srca* (Element 2008.) i *Budno oko* (Element 2009.) skupio je mnoštvo duhovitih i originalnih aforizama. Pisao je i haiku pjesme, za neke od njih dobio je i međunarodna priznanja. Volio je prirodu te je bio vrlo dobar poznavatelj gljiva.

I kad čovjek tako prođe djelom dr. Zdravka Kurnika ostane u čudu pitajući se gdje je našao toliko vremena i energije za stvaranje cijelog tog bogatstva. Kako onda duboko ne žaliti zbog golema gubitka, i ljudskog i profesionalnog, koji nas je zadesio njegovim odlaskom.

Branimir Dakić

U časopisu *Matematika i škola* dr. Zdravko Kurnik objavljivao je redovito svoje članke u rubrici **Iz rječnika metodike**. Navodimo njihov popis s naznakom broja i s brojem početne stranice.

Iz rječnika metodike		
redni broj	naslov članka	broj / stranica
1.	Decartesova metoda – problemi i jednadžbe	1 / 10
2.	Analiza	2 / 54
3.	Analogija	3 / 101
4.	Generalizacija	4 / 147
5.	Indukcija	5 / 197
6.	Apstrakcija	6 / 11
7.	Matematički zadatak	7 / 51
8.	Poučak ili teorem	8 / 101
9.	Dokaz	9 / 149
10.	Matematičke sposobnosti	10 / 195
11.	Matematički pojam	11 / 8
12.	Metodika uvođenja novih pojmova	12 / 55
13.	Načelo znanstvenosti	13 / 102
14.	Načelo problemnosti	14 / 148
15.	Problemska nastava	15 / 196
16.	Metodička radionica	16 / 4
17.	Historicizam	17 / 52
18.	Primjer	18 / 110
19.	Metoda uzastopnih približavanja	19 / 148
20.	Metoda supstitucije	20 / 196
21.	Metoda razlikovanja slučajeva	21 / 4
22.	Grupni rad	22 / 52
23.	Metoda neodređenih koeficijenata	23 / 99
24.	Metoda rekurzije	24 / 148
25.	Individualizacija	25 / 196
26.	Znanja	26 / 4
27.	Specijalizacija	27 / 52
28.	Dirichlet i njegov princip	28 / 107
29.	Osnove konstrukcije i osnovna primjena	29 / 148
30.	Konstruktivne metode	30 / 195
31.	Motivacija	31 / 4
32.	Matematička križaljka	32 / 51
33.	Jezik u nastavi matematike	33 / 99

34.	Heuristička nastava	34 / 148
35.	Metoda rada s tekstom	35 / 196
36.	Metoda predavanja	36 / 5
37.	Heuristički razgovor	37 / 52
38.	Nastavni sat matematike	38 / 99
39.	Konkretizacija	39 / 148
40.	Provjeravanje znanja	40 / 196
41.	Ocjenjivanje	41 / 4
42.	Algebarska metoda rješavanja konstruktivnih zadataka	42 / 51
43.	Metoda koordinata	43 / 100
44.	Metodička strana natjecanja	44 / 148
45.	Zabavna matematika	45 / 193
46.	Kosa projekcija	46 / 2
47.	Istraživačka nastava	47 / 52
48.	Načelo primjerenosti	48 / 100
49.	Formule	49 / 148
50.	Priprema nastavnika i učenika za matematička natjecanja	50 / 195
51.	Dedukcija	51 / 5
52.	Načelo trajnosti znanja	52 / 52
53.	Diferencirana nastava, homogene grupe	53 / 105
54.	Načelo interesa	54 / 148
55.	Terminološki problemi u nastavi matematike	55 / 195

Ostali članci		
redni broj	naslov članka (rubrika)	broj / stranica
1.	René Descartes (Obljetnice)	6 / 26
2.	175 godina od otkrića neeuclidiske geometrije (Obljetnice)	8 / 129
3.	Matematičari na mjesecu (Duplerica)	14 / 168
4.	Aforizmi iz škole života (Zanimljivosti)	18 / 108
5.	Dvije pedesetogodišnjice i jedna četrdesetpetogodišnjica (Obljetnice)	50 / 231